

Oglasi, pripisana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cijenika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrijeme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, nko se izvana napiše. "Reklamacija".

Čekovnog računa br. 847849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

"Slogom rastu male stvari, a ne sloga sve polcvrvi". Narodna poslovica.

Izlazi svakog utorka i petka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju, ne podpišani netiskaju, a nefrankirani neprimaju.

Predplata sa poštarinom stoji 12 K u obće, na godinu 6 K za seljake ili K 6—, odn. K 3— na pol godine.

Izvan carevine više poštarina. Plaća i utičnje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h. koji u Puli, toli izvan iste.

Uredništvo se nalazi u ulici Glavica br. 5 te prima stranke osim nedjelje i svrta svaki dan od 11—12 sati prije podne.

Odgovorni urednik i izdavaatelj St'epo Gjivić. — U nakladi tiskare J. Kapotić i drug. u Puli. — Glavni suradnik prof. Matko Mandić u Trstu.

Iz carevinskoga vieća.

Beč, 7. februara 1902.

Puna dva dana, prekjučer i jučer, razpravljao je proračunski odbor zastupnička kuće naslov za srednje škole. Prekjučer trajala je ta razprava 10 ura, jučer 8. Članovi proračunskoga odbora bili su uvijek tu. Al nesamo oni, nego bila je dvorana puna također drugih zastupnika, dočim su čete novinara pred vratima na hodnicima čekali, te napostavali izlazne zastupnike, da njim svaki hip kažu, kako razprava teče. Nisu se zanimali ni zastupnici ni novinari toliko za proračun sam, koliko za gimnazije česku u Opavi, poljsku u Tješinu, tobož slovensku u Celju, i hrvatsku u Pazinu, najviše za Celjsku.

Proračunane svote za srednje škole bile su bez prigovora prihvaćene. Sva razprava vrtila se je oko resolucija, tičući se spomenutih četirih gimnazija.

Poljska gimnazija u Tješinu.

U Tješinu u istočnoj Šleziji postoji privatna gimnazija sa poljskim naukovnim jezikom. Uzdržavaju ju Poljaci iz Šlezije. Podupiru ju Poljaci također iz Galicije. Zadnjih godina daje njoj podpore također c. kr. vlada, i to svotu od 24.000 kruna godišnjih. Njemcem je ta gimnazija trn u peti. Ipak nisu se ufali predložiti, da c. kr. vlada uzkrati svoju podporu, nego su predložili, da isto toliku podporu dade također privatnoj njemačkoj gimnaziji u Frideku, također u istočnoj Šleziji. Ministar je reko, da je taj gimnaziji dao toliko podpore, koliko su je kompetentni krugovi pitali, i da će je u buduću dati i više, onoliko koliko i poljskoj gimnaziji u Tješinu. Tim su bili zadovoljeni Njemci u svojem zahtjevu, i htjeli su k sebi privući

PODLISTAK

Drugi razgovor sa hajdukom Andrijom Šimićem.*

Moj razgovor sa Šimićem u prošlom "Pučkom Listu" dragovoljno su pročitali i seljaci i naučnjaci. Vidio sam, da je onaj razgovor pretiskala "Hrvatska" u Zagrebu i "Naša Sloga" u Puli. Medjutim mi su mnogi sa raznih strana pisali, da bi još željeli stogod čuti o hajduku Andriji, te, obazirući se na sve to, ja sam opet pohodio Šimića prošaste nedjelje po podne dne 12 ovoga mjeseca.

Pred Božić premjestili su ga iz Gotoveće krčme u splitsku bolnicu, u kojoj on i danas boravi. Nadjoh ga, gdje se sunča u vrtu.

Ja: Hvaljen Isus! Evo mene, Andrija, opet k tebi.

On: Vazda budi hvaljen Isus i Marija! (skida kapu) Dobro došao, dragi prijatelju! Baš si liepo okitio što sam ti ja ono nekidan neslano kazao. Štío mi je ovdje jedan mali iz "Pučkog Lista". Čvala ti desnica, kad onako kiti!

Ja: A što radiš, Andrija, u hönici?

* Pošto nam je poznato, da su mnogi naši čitatelji sa slasću čitali prvi razgovor sa hajdukom Šimićem, to pribijemo iz "P. L." i drugi njegov razgovor sa g. urednikom Kapitcem. Op. Ured.

Poljake za druga pitanja — što njim-pak nije poslo za rukom.

Česka gimnazija u Opavi.

U Opavi, u zapadnoj Šleziji, postoji već dugo vremena česka gimnazija. Ustrojila ju je i uzdržavala česka "Matice školska". Pred par godina preuzela ju je u svoju upravu država. Proti toj gimnaziji digli su se Njemci, jer da je Opava njemački grad. Izvjestitelj za srednje škole excelenca prof. Stürgkh, Njemac iz Štajerske, vječni ministarski kandidat, postavio je resoluciju, kojom se poziva c. kr. vladu, da se česka gimnazija u Opavi premjesti u koje čisto česko mjesto, makar selo. Proti tomu ustali su odlučno česki zastupnici. Dr. Herold postavio je proturesoluciju, za slučaj da bude Stürgkhova prihvaćena, naime, da se njemačka gimnazija iz Kraljevskih Vinograda, diela Praga, premjesti u koje njemačko mjesto. To bi reči da je djelovalo. Resolucija Stürgkhova bila je zabačena sa 27 proti 19 glasova. Proti njoj su glasovali kompaktno Česi, Poljaci, Rusini, Slovenci, Hrvat, njemački katolici, Njemac socijalni demokrat Pernstorfer, Talijan dr. Rizzi. Drugi Talijan u odboru baron Malfatti se je odstranio.

"Slovenska" gimnazija u Celju.

Od godine 1895. postoji u Celju tobožnja slovenska gimnazija. Onda se je odredilo, da se u Celju ustroji niže paralelne slovenske razrede, uz obstojeću njemačku višu gimnaziju. U prvih dvih razredih podučaje se sve predmete u slovenskom jeziku, u trećem i četvrtom podučaje se osim njemačkoga jezika još dva predmeta njemačkim jezikom, u višoj gimnaziji sve samo njemački, i slovenski jezik kao predmet. I radi te i takove "slovenske" gimnazije toliko buke u njemačkom

On: Zdrav bolujem! Zatvorili me ovdje kao da mi nije bilo dosta tamnovanja trideset i jednu godinu.

Ja: Ne bi te, čovče, držali u hönici, da si sasvim zdrav.

On: Ne treba meni njihovih lijekarija! Meni se hoće mesa orvnovine i vina crvenike, a zanajviše zlatne slobode. Jer ću trnuti u hladu, kad me može sunce grijati? Reci im, molitve ti, ako si mi prijatelj, neka me puste, pa ja idem kući na svoje ognjište.

Ja: Kako si božičevao, Andrija, ovdje u hönici?

On: Jadnan ti mi bijaše Božić! Nit badnjaká, nit gusala, nit siela, nit razgovora; nit kruha brašnenice, nit zaobllice s raznja; nit kupusa na slanini, nit vina, nit rakije: sve sjelno neveselo!

Ja: Čuj, Andrija, nešto ću te upitati, ali valja pravo da mi kažeš. Doznao sam, da si imao gizdavu mladcu. Koja je to bila, zdravlja ti?

On: To bijaše Erkanova Jela iz Glavine. Zor kraći poter djevojka, imena mil Visoka, a tanka; guste, crne, kovčaste kose; dvije joj obrve kao s mora pijavice, pogleda bijaše pomamna, a razgovorljiva i vesela — bies je odnio! Zapela mi bila za oko — što bih ti krio? — ali od mene joj ne bijaše nikakove krivine, jer sam

znauo, da hajduk nije za ženitbu. Vjeruj mi, držao sam ju kao da mi je sestra, a ne mlada. Dodji ja k njoj višeput mokar kao voda, pa mi ona liepo osuši obuću, sašij, ako bi gdje na meni što puklo, operi mi košulju, iščešljaj me, propuljaj i spleti mi perčin. Ja bih joj za to darovao po pregršt talira, a katkad i dukatá, pa ona hćaše od njih nanizati gjerdane i sakovati zasponce na tkanicu. U selu nije je bilo odjevenije nada nju. Zavidne joj drugarice, gledajući je svu u srebru i zlatu, šaptale bi jedna drugoj: lako ti je za Šimićevu Jelu!

Tu resoluciju zagovarali su predstavnici svih njemačkih stranaka, njemački veleposjednici, njemački liberali, njemački nacionali, njemački radikali, njemački katolici, njemački kršćanski socijali, pa čak

kao janjac, ali kad tko u me krene, da sam žešći od vučá. Jednom sam na Lovreću bio u krčmi sa družinom. Svrtila se tu tri oružnika, da založe. Sjedili su oni za jednim, a mi za drugim stolom; znali su, da smo hajduci, ali migala im je duša od straha. Niesu se smjeli ni obazrieti prama nama. — Koliko puta budi ja sa družinom u zasjedi blizu ceste, pa prodji oružnici ispred nas; Sekulovici reče: oborimo ih iz pušaka, a ja ne daj, već izadj na put, pa prodji sa svojim družtvom mimo oružnika, a oni dušu u se. — Jednom u Duvnu ne stalo nam pića. Blizu bijaše krčma. Pitam ja družinu: koji će vas ići u krčmu po vino? Kad vidih, da se svi omingu, ja tad glavom doli. Puna krčma Turaka, a oružani su do zuba. Ne drhću ipak na meni gaće. Skidam sredstvo sa ramena, vadim iz nje mjeh i zovem sdito krčmaru: Miško! nalij der mi ovaj mjeh vina! Znadjaše on tko ga zove, pa sve ostavi, a mene posluži. Ja tad torbu na rame, osnuh Turke mrkim pogledom, a oni stajahu nepomični kao obsjenjeni. Kad odmahoh dva koraka, čujem gdje jedan od njih reče: nu ti Šimića, majku mu njegovu! Ja tad ruku na koburu, pa se ustavih, misleći; da će ih koji izletiti na dvor, ali se nitko ne mače.

Ja: A sad mi kaži, Andrija, kako si bio zarobio starca Dundića?

On: Dundić je bio kesom među prvima u Imotskom. Držao je dućan. Poručim mu ja jednom, neka mi pošalje malo košulja za me i družinu, a on mi odmjeri od lakta. Uderih se ja rad toga prstom po nosu. Bio sam odredio u sred biela dana ugrnuti mu sa družinom u kuću i uzeti sami što nam je bilo od potrebe.

Ja: Kako bi se ti bio usudio po danu ukazati se u Imotskom?

On: Pa jedan sam put prošao preko srednje mjestá! Nitko me nije smio krivo ni pogledati. Drhtao je, holan ne bio, svak od Šimića. Govorili su, da me puška nemože ubiti. Znali su, da sam ja miran

i njemački socijalni demokrat Pernstorfer. Njemački katolik baron Morsey, izabran u Štajerskoj, pomoću slovenskih glasova, naveo je sve najbolje razloge za gimnaziju u Celju, al je pak izjavio da će glasovati za resoluciju Stürgkhovu, da pak vlada učini ono što njoj se svjida, da ako je moguće, nadje način kako da se odstrani kamen smutnje. Glavno je Morseyu i njegovim drugovom, kao i kršćanskim svećalom, pa i socijalnomu demokratu, za njihove mandate. Oni neće da se i dalje radi te stavke proti njim među njemačkim izbornici agituje.

Proti toj resoluciji ostro je stupio Štajerski slovenski zastupnik Robič. Reko je da Celje nije njemačko mjesto, da je u njem skoro polovica Slovenaca, da je u cijeloj Savinskoj dolini, u kojoj se Celje nalazi, do 185.000 Slovenaca, a samo 10.000 Niemaca, da je Celje sreće tih i tolikih Slovenaca, da je gimnazija dobro položena.

Zahitjevao je od ministra odlučan odgovor, dodav da parlament neima vriednosti za Slovence, ako bi njim imao uzeti i ono malo što imadu, i da bi s toga bili pripravnici i na najgora sredstva u njemu a proti njemu.

Robiča je podupro vrtné Krajski slovenski zastupnik Povše, i česki zastupnici dr. Herold, Fort, dr. Kranjčič i dr. Stranjsky. Herold je reko, da je resolucija Stürgkh baklja, koja može užgati parlament, pomereniti mir koj je makar i prividno u njem zavlađao, te zaključio svoj govor, da će Česi podupirati Slovence i u ovoj stvari do skrajnosti. Dr. Stranjsky razpravio je pitanje sa stvarnoga i političkoga, te parlamentarnoga gledišta, krasnom, logičkom argumentacijom, obećav Slovincem i on svu podporu Českih zastupnika.

(Nastavak slijedi.)

Ministar Hartl izjavio je, da će školska uprava po njegovom mišljenju, ako bude resolutija prihvaćena i od kuće, kao i svaku drugu prihvaćenu resoluciju izpitati, i to stvarno, a ne stranačko-politički, te prema tomu odlučiti. Čudi se žestini Robičevoj, kojom je govorio protiv resolutije, pošto ona kaže, da su sad Njemci prijavili Slovincem nego bijahu prvih godina.

Robić se nije zadovoljio sa tom izjavom gospodina ministra, nego je dao pisanu izjavu, sastavljenu sporazumno sa svojim drugovi, iz koje jasno izvire da su Slovinci, bez razlike stranaka, ujedno sa svojim bližim drugovi Hrvati i Rusini pripravnici — na obstrukciju.

Predma se je već napried, od nekoliko dana znalo, kako će izpasti glasovanje, ipak se je na isto velikom napestoću čekalo. Bili su prisutni svi članovi proračunskoga odbora, 48 njih, što se malo kad događja. Bila je puna dvorana ostalih zastupnika. Glasovalo je 25 njih za resoluciju Stürgkh, 22 protiv njoj. Predsjednik odbora nije trebao glasovati. Za resoluciju glasovali su svi Njemci, članovi proračunskoga odbora, i oba Talijana, baron Malatti i dr. Rizzi. Protiv resolutije glasovali su svi Poljaci (7), svi Česi uključivo češki veliki posjed (7+2), Rusini (2), Slovinci (2), Hrvat (1), i Rumun (1).

Njemački zastupnik Lemis, iz Koruške, slovenski izrod, pozdravio je uspjeh glasovanja sa „heil“.

Na Slovence je uspjeh, predma već prije poznat, prouzrokovao ogorčenost. Sastali su se odmah poslije glasovanja, ujedno sa Hrvatima i Rusini, te odlučili uzajaman, složan, odlučan postupak, protiv čuški, koja njim je zadana.

Plod toga dogovora bijaše slijedeća izjava, koja doneseše bečki listovi. „Jugoslavenski zastupnici sastase se poslije glasovanja o resolutiji glede slovensko-njemačke niže gimnazije u Celju, da se porazgovore o položaju, što je nastao poslije glasovanja, pa je u toj sjednici, koja je jednodušno dala izražaja svomu ogrješenju zbog ovog nasilja, postignut podpun sporazum u daljih koracih“.

Hrvatska gimnazija u Pazinu.

Svaki Hrvat, napose svaki Hrvat Istre, zna koliko naprežanja, koliko molba na sve moguće oblasti, koliko predloga, upita, govora, u pokrajinskom saboru i u zastupničkoj kući je trebalo, dok se je doseglo hrvatsku gimnaziju u Pazinu. Svaki također koliko su radostu svi Hrvati prije dvije godine i pol pozdravili otvorenje te gimnazije. Svaki zna i to, da su se i sami građani pazinski, osim par iznimaka, tomu veselili. Svaki, koj se koliko zanima za tu gimnaziju zna, kako je ta gimnazija mnogobrojno položena, i liepo upućena.

Protiv toj gimnaziji predrznuo se je poduzeti korak nezakonito izabrani zastupnik ladanjskih občina zapadne Istre dr. Rizzi. Vidiv da dižu Njemci nogu protiv slovenskoj gimnaziji u Celju, dignuo ju je i on protiv hrvatskoj u Pazinu. U proračunskom odboru zastupničke kuće postavio je resoluciju, kojom se poziva c. kr. vlada, da čim prije razmotri premještanje hrvatske gimnazije iz Pazina u koje drugo mjesto Istre.

Oblik resolutije je jako blag. Nije predložio da se stavka za gimnaziju briše, nije absolutno zahtijevao, da se gimnazija premjesti, nego je samo pozvao vladu da razvidi, ne bi li se gimnazija kamo drugamo iz Pazina premjestila. Učinio je tako, da bude čim blaži, da mu resolutija tim lakše prodje, da pak on i njegov drugi u tom smjeru dalje ruju. Pokazao je u govoru što bi htjeo. Trudio se je da dokazuje neopravdanost hrvatske gimnazije u Pazinu, ali uzaludan mu trud. Protiv pravici i istini teško je vojevati. Talijani da nekrate Slavenom u Istri srednjoskolske ohuke (bum!), oni da njima ju priustaju; al gimnazija da nebi imala biti u tali-

janskom gradu Pazinu. I to je opetovao pet šest puta, bez da bi dokazao da je Pazin talijanski grad. Hrvatska gimnazija u Pazinu, da je znak provalne politike Slavena protiv Talijanom. Vlada Thunova dala ju je ne s kulturnih nego s političkih razloga, prijajući onoj provalnoj politici Slavena. Ona je to pokazala i tim što nije htjela predložiti na previšnja sankciju osnovu o dieljenju občine pazinske. Ustrojila je gimnaziju u Pazinu, bez da je pitala za to Talijane, usupor svim prosvjedom i demonstracijam protiv gimnaziji. Premještanje da je stvar pravednosti. Kad ga je pitao zast. Povše, kamo hoće da se ta gimnazija premjesti, odgovorio je, da je to stvar vlade, i Slavena — i Italijana.

Protiv resolutiji zastupnika Rizzi-a glede premještanje državne gimnazije iz Pazina govorili su odlučno slovenski zastupnici i hrvatski zastupnik Vuković iz Dalmacije dokazav nepobitnu potrebu jedne gimnazije za Hrvate i Slovence Istre u gradu Pazinu. On reče medju ostalim da žali, što je usljed resolutije zastupnika Rizzi-a, stavljen opeta na dnevni red predmet, koji pokazuje, s takvim poteškoćama imadu, da se bore Slaveni za postignuće svojih prosvjetnih potreba. Rješavajuć pitanje, koje je potaknuo zastupnik Rizzi, treba uvažiti tri stvari: prvo, dali bijaše potrebno ustrojenje hrvatske gimnazije u Istri; drugo, dali je bio Pazin prikladan grad za tu gimnaziju; i treće, da li bi bilo vrijedno premjestiti tu gimnaziju u koje drugo mjesto? Na temelju uspjeha popisa pučanstva dokazao je govornik, da nebijade prije za 200.000 Hrvata i Slovenaca Istre nijedne srednje škole, te da se je dakle zadovoljilo jedino zahtjevom pravednosti kadno se je ustrojilo ono gimnaziju. U ostalom je priznao i sam zast. Rizzi, da imadu Slaveni Istre pravo na jednu gimnaziju. Prikladnijeg mjesta, nego li je Pazin, nebi se pako moglo naći jer je bas to mjesto u sredini Istre.

Pazinska občina broji 13.251 Hrvata i 1441 Talijana; politički kotar pazinski broji pako 33.371 Hrvata i samo 6703 Talijana. Odatle je razvidno, da neima nikakve potrebe za premještanje rečene gimnazije iz Pazina. Žalim je govornik dokazao na temelju brojkal, da je ta gimnazija vrlo dobro posječena, i da je trećina djaka iz pazinskoga kotara. U Pazinu je hrvatska pučka škola, koju je ustrojilo samo zemaljsko školsko vieće, za Istru, pokazav tim, da su u Pazinu hrvatske škole potrebite.

Na koncu spomenuo je zastupnik Vuković, da je u tom kotaru dostatno poskrbljeno i za talijansko pučanstvo, jer postoji u Pazinu zemaljska talijanska gimnazija. Konačno pozove govornik članove proračunskoga odbora, da glasuju protiv resolutije zastupnika Rizzi-a, a za naslov: „Državna gimnazija u Pazinu“.

Za resoluciju glasovalo je 18 članova odbora a protiv 26 članova. Tim bijaše zabačena resolutija zastupnika Rizzi-a. Za ovu glasovali su Talijani i Njemci liberalci, narodnjaci i članovi njemačkog velesposjeda; protiv njoj: Hrvati, Slovinci, Česi, Poljaci, Njemci konservativci, kršćanski socijalisti, socijaldemokrat Pernerstorfer, te Rumunju Lupul.

Mi pozdravljamo iskrenim zadovoljstvom uspjeh toga glasovanja, da je naime propao predlog zastupnika Rizzi-a i njegovih drugova; predlog naime, koji je potekao jedino iz strasli i mržnje do svega, što nije u Istri talijansko. Isto tako iskreno žalimo, što bijaše prihvaćena njemačka resolutija za ukinuće slovenskih paralelakah u Celju, ali se čvrsto nadamo, da će se još u parlamentu naći lieka protiv njemačkomu nasilju.

Iz proračunске razprave o srednjih školah imali bi slaveni zastupnici već jednom naučiti kako je neobhodno potrebno, da budu složni u svakom važnijem,

bilo: političkom, prosvjetnom ili gospodarskom pitanju. Njemci sviju stranaka dali su im u celjskom planju krasan primjer sloge i uzajamnosti.

Iz te razprave izšli su i austrijski Talijani za jedno izkustvo bogatiji. Svojom resolutijom su dođuše svečano pogorjeli, ali su za to doživjeli nečastvenu sramotu. Nabili im posljednja!

DOPISL

Iz Cresa pišu nam 5. t. mj. Do malo dana biti će pune četiri godine, da se ovdje izabralo naše občinsko zastupstvo, pa ovo sada jedva jedvice naša glasovita Vlastela se odlučise izložiti listine izbornika za buduće občinske izbore, te ako oni — kako su kadri — šte medjutim ne skuju, koncem ovoga ili početkom dođućega mjeseca naši će izbori biti napokon obavljeni.

Svaki pametni i pošten čovjek ne može a da se ne veseli, da nam se približa, dapače, da nam je na pragu liepa i radostna prigoda, u kojoj se možemo osloboditi teškog bremena sadašnjeg zastupstva. Jer tko ne zna kakve li je nam ovo nepravice počinito u same četiri zadnje godine?! Suvišno je dakle sada ponavljati naše tuge, naša jadikovanja; sada nam drugo ne ostaje neg staviti se u borbu i ostru borbu za naša prava i pravice, za uzpostaviti red i mir u ovom gradu i bližinj selima!

Evo nam dakle, braćo cresani, i vi hrabri svi seljani, evo nam prigode, da si osvitlamo pošteno naše lice, koju ako propustimo, slabo i teško će za nas biti; složimo se dakle u jedno kolo, da se o nami bude moglo reći: „Jedna smo duša, jedno smo tjelo“, buduće: „Jedan nam sladak jezika riek“, pa zamjenimo naše dosadašnje neprijazne nam viećnike sa našim rodoljubnim i čestitim ljudima!

Istina je, da će nam borba biti teška, jer znamo s kim imamo posla: koji će svako upotrebiti nasilje, ali nepošteno nasilje, valjda da nas još više bodri na složni rad bez ikakvih obzira; jer u svakom slučaju mi ne ćemo ništa izgubiti, ali možemo dobiti ono, što nas po pravici idje! Složno dakle!

Dobro je pak, da i ostala naša braća po Istri, koji zanosom prate naš napredak i našu borbu, znadu kako će nam borba teška biti, ali pravica prije ili poslije valja da pobijedi.

Da su nam listine ovog puta pokvarene, i to lukavo i himbeno pokvarene, nije potrebno niti spomenuti, jer osoba, koja ih je morala prepisati rekla nam je da je dobila mig da jih često pokvari, t. j. da često stavi osobito pokojnoga mjesto od, a od mjesto pokojnoga, pa i drugih pogrešaka, pak nam još ne dadu prepisat jih. Teže nam je još, jer se moramo boriti protiv paragrafa „arvitabrutture“, kojim je temelj: „osar tutto!“ — I zaista, glavni „mačak“ občinske gospode, rekao je jednoj osobi: mi ćemo dobiti! — Ma zašto? — Evo zašto:

§ 1. Mi kažemo ljudem, da mi hoćemo mir (!) i slogu (!) za dobro naše občine, pa želimo da se skladno obave izbori.

§ 2. Kad ovim ne uspijemo, kažemo puku, da kad bi protivna stranka zapoviedala, da bi tad sagradila novu občinu, novu hrvatsku crkvu a i novu školu, pak bi valjalo puno se zadužiti, i tada bi puk mnogo poreza plaćao.

§ 3. Ma ako svim tim puka nezašlepiamo, ipak je nam lahko; imamo sve u rukama, pak nam je lahko i pet puta činiti glasovati jednu u obitelj. — Ali ne moje se prevariti, šior Bepo!

Suviše čudnovato nam je, kako poznati naš liečnik Kolombis, kojega, kada je pozvan k bolestniku — predma za to plaćen — svake nevolje napadu, napokon ga zabol i ona oteklina (quella prominenza ...) u kojoj se za naše protivnike nalazi uljudnost, kad ovih dana neprestano

se vrti i muči da sabere po koju prokuru u prilog njihove stranke.

Zato sve ovo dajemo na znanje kolokopiti našemu poglavarstvu, da se ovo bude moglo svačati, te da se kod izbora vrši zakon i svačije bude zaštićeno pravo. Borbe se nehojimo ali pod zastavom zakona i pravice.

Sjećajte se „Družbe sv. Cirila i Metoda“ za Istru

Franina i Jurina.

Jur. Ce ti se parā, Franina, ki će dobiti na votaciuni?

Fr. A. Vlasteli!...

Jur. Si klaver, ki pandolo mai ce njim dati vot?

Fr. Ma svi puri!...

Jur. Ah ha! kako ce puri dati kada neimaju vola?

Fr. A dunka, ki drugi ce njim dati?

Jur. I meni se parā!

Jur. Si cul onega Vlastela ce je rekel?

Fr. Ce, ce?

Jur. Da mai mira neće biti va gradu, dokada bude ona butega, ku su nasi udelali za pril u pomoć siromaku.

Fr. Ma tako je to, jer će nas vavek brzine progoniti, dokada budemo imeli ova sreću va Gradu, kuntra kojoj toliko laju.

Jur. Ma znas: svaka sila, do vremena.

Fr. Cast, Jurina moj!

Fr. Cast, Jurina moj!

Razne vijesti.

Mjestne:

Krvava pustna nedjelja bila je u Sikićih kod Pule. Tri prijatelja Anton Poropat Bortulov iz Lanista, Anton Sikić Ivanov iz Sikići i Josip Radolović Slah iz Marčane, svi mladi seljaci od 26—27 godina vraćahu se doma u večer sa pohoda kod prijatelja, kad bijahu napadnuti na sred sisanske ceste od Antona Skatara Paskova i Antona Skatara Josipova, seljaka iz blizu ležećega sela Skatari. Napadači su bili oboružani bodežima, kojima su nemilosrdno probadali, dočim se napadnuti nisu ni branili jedno jer bijahu neoboružani a drugo jer iznenada zatečeni. Anton Sikić bio je proboden na tri mjesta i ostao na mjestu mrtav; Anton Poropat je zadobio dvije teške rane, a isto tako i Radolović. Nezna se hoće li preboljeti. Napadači su uzapćeni.

Taj divlji i razbojnički napadaj tu-maće ljudi ljubomorom, i starim neprijateljstvom medju mladicićima. Nu nije čudo da se i gore i češće sličnih zločina ne događja, jer narod mora da podivlja bez crkve i škole. A nota bene Sikići i Skatari sela su na pragu Pule i sačinjavaju s gradom jednu te istu občinu. Tako je u Puli a što li nije tek dalje!

Današnjemu broju dodali smo Poziv na predplatu beletrističkog lista „Prosvjeta“, kojega toplo preporučamo.

Pokrajinske:

Premještenje. Tajnik c. kr. namještničtva u Trstu, g. Filip barun Winkler, dosadašnji predstojnik predsjedničkih ureda na namještničtva u Trstu, premješten je u Beč i dodijeljen na službu ministarstva bogoštovlja i nastave. Predsjednik tajnikom tamo imenovan bijaše c. kr. kotarski komesar g. Edmond Fabiani.

Počastnim građaninom imenovalo je rodoljubno zastupstvo občine Volosko-Opatija u sjednici 10. aprila 1901. bivšega mnogogodišnjega narodnoga zastupnika, občinskoga načelnika u Podgradu i odličnoga našega rodoljuba g. Slavoj Janka obzirom na velike njegove zasluge stečene kao zastupnik naroda u korist cijele naše pokrajine, u obće i napose one občine. Čestitamo srdačno narodnomu prvaku na zasluženom odlikovanju!

Visoki putnici u Trstu. Dne 6. t. m. bijahu na prolazku za Aleksandriju u Trstu novovjenčani supruzi princ Otto Windischgrätz i princeza Jelisava Marija, bivša nadvojvodkinja Jelisava, unuka Njeg. Veličanstva. Mlade supruge dopratio je do Trsta otac mladoga princa i nekoliko drugih osoba. Visoki putnici ukrcaše se na loydov parobrod „Habsburg“ te odplivise put Aleksandriju, gdje će ostati dulje vremena. Njeg. Veličanstvo podiellilo je svojoj unuci prigodom njezinog vjenčanja pravo, da može pridržati naslov Njeg. cesarska i kraljevska visost.

Obiteljska nesreća. Iz Cresca pišu nam 4. t. m. u ponedjeljak dne 3. tek. mjes. zaspala je mirno u Gospodinu orvdje poslije duge i teške bolesti vriedna supruga čestitoga našega rodoljuba, kapetana i veleposjednika u Americi g. Frana Orlića. Velevriednoj pokojnici bila lahka crna zemljica, duša njezina nauživala se božjega raja, a našem težko uciviljenomu Franu i njegovoj obitelji iskrena i srdačna sućut svih cresskih prijatelja i narodnih istomišljenika.

Mjesto kanceliste. C. kr. predsjedništvo okružnoga suda u Rovinju raspisuje natječaj na mjesto kanceliste kod c. kr. kotarskoga suda u Buzetu.

Molbe valja upravit predsjedničtvu c. kr. okružnoga suda u Rovinju do 15. marča t. g. Molitelji imaju se izkazati također poznanjem zemaljskih jezika.

Zemaljske podpore. Zemaljski odbor u Poreču podielio je djakom srednjih i visokih skola, iz Istre za školsku godinu 1901—1902. stipendija u iznosu od 10.300 kruna.

Poslo nam nije moguće inače doznati komu su podieljene te stipendije, molimo one naše mladiće visokih i srednjih skola, koji su možda dobili stipendiju ili podporu od zemaljskoga odbora u Poreču, da nam javu svoja imena i iznos stipendije ili podpore. Inače nam nije moguće doznati za imena onih sretnika, koji su dobili zemaljske stipendije.

Necé da znadu za 00. Franjevee. C. kr. kotarsko poglavarstvo u Pazinu zamolilo je zemaljski odbor u Poreču, da pruži podporu iz zemaljske blagajne za popravak samostana č. oo. franjevaca u Pazinu. Sl. zemaljski odbor odbio je tu molbu.

Znateljni smo bili bio sl. zemaljski odbor odbio jednaku molbu kad bi se bilo radilo o kojem talijanskom samostanu?

Iz Podgrada pišu nam, obzirom na posljednju našu viest o budućoj izložbi blaga u Podgradu, da je taj zaključak zemaljskoga gospodarskoga vieća zadovoljivo tamošnjem pučanstvu, jer ono uvidja i potrebu i priznaje važnost takovih izložba. Nu tamošnji rodoljubi pitaju, da li će se pomozišiti doznačenu podporu od 400 kruna, jer da je ta svota jako niska ako se imade podieliti darove za najbolje bikove, krave i junice.

Ovo pitanje upravljamo našim članovom zemaljskoga gospodarskoga vieća da upozore na nje ono sl. predsjedništvo.

Umjetna agitacija prot dvojezičnim nadpisom na postajah nove istarske željeznice. Pobodom glasila tršćanskih dijata dižu se sve to više glasovi prot dvojezičnim nadpisom da postajah nove željezničke proge Trst—Poreč. Taj čifutski smutljivac spravio je gornje pitanje najprije na dnevni red gradškoga zastupstva u Trstu, gdje je on sa svimi svojimi obrezanimi i neobrezanimi prijatelji svečano pogorio, pak se je hacio na pojedina zastupstva istarskih talijanskih gradica. Poput nad-avens zube podižu sada ta zastupstva jedno za drugim prosjede prot dvojezičnim nadpisom, od kojih jedan (naime hrvatski ili slovenski) da vriedja narodno čuvstvo Italijana Istre — jer da je taj tudji.

Prot dvojezičnim nadpisom oglasio se je medju prvimi zemaljski odbor u Poreču, pak gradska zastupstva u Poreču, Rovinju, Piranu i Kopru. Za ovimi slediti će zastupstva sviju talijanskih gradica i občina — jer je takva došla zapovied iz izraelskoga tabora u Trstu.

Iz prilično pouzdana izvora doznajemo, da se je ministar željeznice silno prestrašio toga talijanskoga puskararaja iz praznih pusaka, pak da se je u tajni upustio u dogovore i pogadjanja.

Na ovu okolnost upozorujemo naše državne zastupnike pak ako je naša ubaviest istinita, neka upitaju u parlamentu da li je tamo poznato kako se brani i štiti državna vlast i ako im je još možda poznat članak XIX. državnih temeljnih zakona.

Pazite na oružje! Iz Pazina nam pišu, da se je ovih dana u tamošnjoj okolici onesrećio mladić Fran Šestan, koji je na piru pucao iz stare kubure ili pištole. Ova se je razprsnula te nesretnomu mladiću dva prsta desne ruke silno ranila. Šestan bijaše prenešen u javnu bolnicu Trst, gdje će mu po svojoj prilici odrezati razmrcvarene prste. Ljudi pazite na oružje!

Čudan slučaj. Iz učiteljskih kragova dobivamo i priobčujemo: U predposljednjem broju vašega cijenjenoga lista čitamo u viesti pod naslovom: „Ljubljanski prijateljem glasovit učitelj Marcellia do znanja“, da je glasilo hrvatskog učiteljsva Dalmacije „Učiteljski Glas“ ve-sele duše pristalo na predlog „Krkčkog učiteljskog društva“, da bude glasilom svih hrvatskih učiteljskih društava.

Čitajući tu viest obuze nas radost, što ćemo se tako svi hrvatski učitelji Dalmacije i Istre okupiti oko jednoga stupa, koji će štiti i zagovarati naše učiteljske probitke, ali i nemogomo se oleti i bionomu uzdisaju slo moralo do toga doći radi jednog dalmatinskog odpadnika. Mi istarski učitelji utičemo se pod okrilje glasila dalmatinskih učitelja prot učitelja odpadnika iz Dalmacije, koga su liberalni učitelji iz Kranjske uzeli pod zaštitu. Nije li to čudan slučaj!

Potraračli novca pod ključem. Utorak uhvatilo je c. kr. redarstvo u Trstu dva talijanska podanika, koji su razpačavali patvoreni papirnat talijanski novac. Ti fabrikanti bijahu toli drzoviti, da su razpačavali talijanski novac čak i u mienjačnicah, gdje mora da razpozna svaki činovnik točno odmah krivi i pravi novac. Patvoreni talijanski novac sastoji u komadnih od 100 i 50 lira. Kod fabrikanta ili razpačatelja našlo je redarstvo više stotina lira papirnata novca. Taj papirnat novac je vrlo dobro patvoren, samo se razlikuje od pravoga ponješto u boji i u neznatnoj pogriješki liska. Zatvoreni patvarači talijanskog novca pretvaraju se kako da nebi ništa znali o svomu zločinu, za koj će u ostalom odgovarati pred sudom. Eto, blažena Italija, šalje nam i takove sinove, da usreće austrijske državljane prevaram i slipearijom.

Iz drugih krajeva.

Rođendan dvojice hrvatskih velikana. Dne 5. t. m. proslavise svoj rođendan dva hrvatska velikana i to preuzvišeni g. Josip Juraj Strossmayer biskup u Djakovu i glasoviti hrvatski pjesnik fra. Grgo Martić u franjevačkom samostanu u Kreševu u Hercegovini.

Prvi je proslavio 88., a drugi 80. godinu svoga života.

Hrvatski narod pridružio se je toj proslavi iskrenim veseljem moleći se Svevišnjemu za dragocieno zdravlje velikog biskupa i slavnog pjesnika. Tomu slaviju pridružujemo se i mi srdačnom čestitkom obojici naših velikana. Zivio Strossmayer! Zivio Martić!

Proslava papinskog jubileja. Dne 20. t. m. biti će 25 godina, što je sv. otac papa Lav XIII. izabran za papu.

Kongres slovenskih novinara održavati će se kako pišu slovenski listovi ove godine u Ljubljani i to o Uskru.

Pohvale i nasliedovanja vriedno. U zagrebačkih novinah čitamo pod naslovom: „Koncert i komers za družbu sv. Cirila i Metoda u Zagrebu“, sledetu pohvale i nasliedovanja vriednu viest: Hrvatska pjevačka družtva u svoje su vrijeme pozvana, da bi priredjivala zabave u korist družbe sv. Cirila i Metoda. Naša pjevačka družtva „Kolo“, „Merkur“, „Sloboda“ i „Sloga“ tomu su se pozivaju za ovu godinu odazvala, te će u svezi s Hrv. „Sokolom“ i zagrebačkim streljačkim družtvom dne 16. o. m. u prostorijama „Kola“ i „Sokola“ prirediti koncert i komers uz ulazninu od 50 silira po osobi. Karte ulaznice počēt će se prodavati još ovih dana. Kako je svrha domoljubna i dobrotvorna, a zagrebačani uvijek rado prijeteu, kad treba pomoći Istrane, nadati se je najljepšemu uspjehu ove zabave. Potanji razpored ove zabave doniet ćemo za koji dan.

Banka „Slavija“. Kako se rado obćinstvo osigurava kod banke „Slavija“ na život ljudski, svjedoči najbolje izvješće odjela životnog tog razširenog zavoda. Od 1. sječnja do 31. prosinca 1901. predano je bilo kod spomenutog družtva 6320 ponuda na osiguranu glavnicu od blizu K 18 milijuna — od kojih bijaše riešeno 5399 osigurateljnih ugovora na glavnicu preko 15 milijuna kruna. — Za isto vrijeme, dakle za jednu prošlu godinu izplaćeno bijaše u odjelu životnom osiguranih glavnica preko 1 milijun kruna. Banka „Slavija“ kao družtvo uzajamno razdieljuje čisti dobitak članovima. Na ovoj dividendi izplaćeno bijaše do sada K 812.291-84. Pričuvene zaklade izkazuju koncem godine 1900. blizu 23 milijuna kruna. Iz navedenog proizlazi, da obćinstvo dobro sluvača sigurnost i pogodnost, koje pruža taj slavenski, toliko razgranjeni zavod, te da se sa pouzdanjem i sigurno sa uspjehom k njemu utiče.

Rusinska poljodjelska banka. Lavovske novine javljaju, da se tamo hoće ustrojiti jednu rusinsku banku, čija bi zadaca bila, da nabavlja zemljišta na dražbenim prodajama, po tom da ih razdieli i razprodaje rusinskim seljacima i da tako zaprieči emigraciju.

Župnikov kišobran. Jedan englezki župnik izgubio je nedavno kišobran. Iz valjanijh razloga morao je on držati, da je koji njegov župljanin — župljani mu baš nisu na glasu kao osobito čestiti ljudi — uzeo sa sobom nehotece kišobran. Župnik je htio natrag imati svoj kišobran, pa je zato sledete nedjelje izrekao gnnitljivu propovied, kako se kišobrani zamienjaju i uzimaju: „Ako se je tko od Vas zabunio, pa uzeo moj kišobran, neka učini ovo, stidi li se, da mi ga javno vrati: On neka baci kišobran u noćnoj tišini preko zida moga vrta, pa će opet biti sve dobro!“ U jutro sledeteć dana našao je župnik u svojem vrtu 64 kišobrana!

Ostavili parobrod. Koncem prošloga mjeseca nalazio se je parobrod „Szecheny“ vlasništvo parobrodarskog družtva „Adria“ na Rieci u englezkoj luci Greenock. Jedne noći ustavilo je osam mornara parobrod, te pobjegli na kraj. Čim je kapetan parobroda opazio, da mu je nestalo mornara, prijavi to mjestonomu redarstvu, koje se je dalo za bjegunci u potjeru. Uhaćeno bijaše iste noći 5 mornara i dovedeno natrag na parobrod. Ovi bjegunci doplovise svojim parobrodom na Rieku, gdje bijahu iz službe otpušteni i novčanom globom kažnjeni. Ostala trojicu bjegunaca ulovise englezke oblasti pošto bijaše parobrod već odplavio.

U madjarskom saboru žulo se je ovih dana opet jednom glas zastupnika biednih Slovaka Ugarske. Taj zastupnik po imenu Veselovsky reče, da je slovački narod zahvalan kralju, koji je izjavio želju, da se poslednji izbori obave slobodno. Vlada je zadovoljila toj želji te provela izbore zakonito. Kraljevoj želji i zakonitom postupku vlade zahvaljuje se govornik sa drugovi što su dospjeli u sabor. Saborski predsjednik grof Apponyi prekinuo je govornika, da je čistoća i sloboda izbora zakonita dužnost, nipošto posljedica kraljeve želje ili kakve naredbe. Slovački zastupnik imao je zapitati predsjednika zašto nebi jaše i do sada sloboda izbora zakonita dužnost napram Slovakom, koji nisu mogli slati svoje zastupnike na sabor u Budimpešti usljed raznovrstnih nasilja prigodom izbora uzprkos tomu, da ih imade u Ugarskoj do 4 milijuna.

Rusko dobrotvorno družtvo u Moskvi prirediti će dne 23. t. m. svečanost na uspomenu slavenskoga rata za slobodu naroda balkanskoga poluotoka. Slavnost ta započeti će službom božjom za poginule junake, pa će se zatim položiti vience na grobove generala — pobočnika Stolipina i vodje prve bugarske čete Kalinina. Kasnije održavati će družtvo u prostorijah konservatorija svečanu sjednicu, na kojoj će se proslaviti poginule junake za slobodu slavenske braće na Balkanu. Na toj sjednici pjevati će kantatu slavenskim apostolom sv. Cirilu i Metodu, te narodne himne Rusije, Srbije, Bugarske i Crne Gore. Služiti će se službe božje za blagopokojne vladare cara Aleksandra II. i III., a svečanost će svršiti svečanom gostbom.

Berlinske novine pišu opet o sa-vezu izmedju Njemačke i Austro-Ugarske, za koj vele, da neima ni najmanjeg povoda, da bi se mogao raspasti. Ovaj savez da odgovara interesom obiju država. U Njemačkoj da je duboko usadjen ovaj savez, te da je njemačkim državnikom mnogo stelo do toga, da se u interesu sveobićnog ravnotežja uzdrži jaka i neodvisna Austro-Ugarska. Taj savez da će još kugo vremena biti i ostati narodom Europe zaštitu i obrana. Ovo ničim i nikim neizazvano dokazivanje o čvrstoci trojnog, odnosno dvojnog saveza čini se vrlo sumnjivim.

Opet konji za Afriku. U riečku luku doplovio je englezki parobrod „Hayent“, da tamo ukrca 800 konja za englezku vojsku u južnoj Africi.

Oklada od četiri milijuna. Kako engleskim listovom javljaju iz Krakova, stigao je onamo doktor medicine Georgescu iz Bukarešta. On se je okladio s Milajom knezom Cantacuzeni, predsjednikom rumunjskog planinarskoga kluba, da četiri milijuna kruna, da će u nošnji rumunjskoga seljaka, bez novaca tečajem dviju godina propuovati cilu Evropu. Georgescu imade jednog druga, koji je drugim putem udario i koji će se s njim sastati u Hamburgu. Bude li Georgescu čim god spriečen, da dovrši svoje putovanje, može ga dovršiti njegov drug. Ako Georgescu održi ustanovljeno vrijeme, dobiva okladu. Dr. Georgescu imade 24 godine. On je jake tjelesne gradje. Na svojem samotnom putovanju on pjeva, da sebi prikrati vrijeme.

